

УДК 330.34

Іванова М.І.¹, Харін С.А.², Кукулевський М.О.³

¹ д.е.н., проф. НТУ «Дніпровська політехніка», Україна

² д.т.н., проф. НТУ «Дніпровська політехніка», Україна

³ бакалавр кафедри менеджменту, група 073-22-1, «НТУ «Дніпровська політехніка», Україна

ВИМІРЮВАННЯ СТАЛОСТІ ТА УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах глобальних викликів і трансформації бізнес-середовища, сталий розвиток підприємства стає ключовою умовою його довготривалого успіху та конкурентоспроможності. Концепція сталого розвитку передбачає баланс трьох основних складових: економічної, екологічної та соціальної стійкості. Її реалізація вимагає не лише стратегічного бачення, а й практичних механізмів оцінки та управління [1].

Сталий розвиток підприємства неможливий без належного вимірювання його сталості, що дозволяє визначити ефективність використання ресурсів, рівень соціальної відповідальності та екологічної безпеки. У науковій та практичній площині застосовуються такі підходи до вимірювання сталості: побудова інтегральних індексів, система ESG-показників (Environmental, Social, Governance), а також бенчмаркінг зі сталості [2].

Серед провідних інструментів оцінки сталості виділяють методику Global Reporting Initiative (GRI), індекс Dow Jones Sustainability Index (DJSI), методики оцінки життєвого циклу (LCA) тощо. Вони дають змогу здійснювати порівняльний аналіз ефективності заходів сталого розвитку як між підприємствами, так і у динаміці [3].

Для практичного вимірювання сталості підприємства важливо застосовувати кількісні та якісні індикатори, які відображають стан трьох ключових сфер: економічної ефективності (наприклад, рентабельність, продуктивність, інвестиційна привабливість), екологічної відповідальності (рівень викидів CO₂, енергоефективність, використання вторинної сировини) та соціальної стабільності (зайнятість, безпечні умови праці, участь у соціальних проєктах). Збір таких даних дозволяє формувати інтегровану систему оцінки, зокрема за допомогою індексу сталості підприємства або ESG-рейтингу. Вимірювання повинно бути регулярним, прозорим і ґрунтуватися на міжнародних практиках, що сприяє підвищенню довіри інвесторів і партнерів.

Управління сталим розвитком передбачає впровадження системного підходу, що включає: аналіз середовища, визначення стратегічних цілей, формування політики сталого розвитку, розробку ключових показників ефективності (KPI), моніторинг результатів та коригування стратегії. Важливу роль у цьому процесі відіграє інтеграція принципів ESG та дотримання міжнародних стандартів, таких як ISO 14001 (екологічне управління) та ISO 26000 (соціальна відповідальність) [4].

Процес управління сталим розвитком включає такі етапи:

- діагностика поточного стану підприємства в контексті сталості;
- формулювання стратегії сталого розвитку з урахуванням внутрішніх і зовнішніх викликів;
- розробка системи моніторингу на основі якісних та кількісних індикаторів;
- формування культури сталості серед персоналу та зацікавлених сторін;
- звітування про досягнення відповідно до стандартів GRI або Integrated Reporting [2; 3].

Актуальність теми підсилюється поширенням практик «зеленого» інвестування та включенням критеріїв сталого розвитку в прийняття стратегічних рішень на глобальному рівні. Сучасні цифрові технології, зокрема великі дані (Big Data) та штучний інтелект (AI), використовуються для глибокого аналізу впливу господарської діяльності на довкілля, ефективності споживання ресурсів та оцінки соціального капіталу [5].

Таким чином, вимірювання та управління сталим розвитком підприємства є необхідною умовою його інтеграції у міжнародні ринки, залучення інвестицій та підвищення довіри з боку стейкхолдерів. Подальші дослідження мають бути спрямовані на вдосконалення методик оцінювання та розробку адаптивних стратегій сталого управління в умовах невизначеності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Немащало К., Хахалєв Д. Управління сталим розвитком підприємства в умовах мінливого середовища. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*. 2024. № 330, С. 47. DOI: 10.31891/2307-5740-2024-330-47
2. Smachylo I. Методи управління сталим розвитком підприємства. *Економіка розвитку*. 2012. № 2(62), С. 115–120.
3. Грицан Ю.І., Будько О.В., Волошенко Л.А. Концептуальні засади управління сталим розвитком підприємства. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2024. № 2(9). С. 66–74. DOI: 10.31319/2709-2879.2024iss2(9).318970pp66-74
4. TMS-UA. Що таке сталий розвиток підприємства? URL: <https://tms.ua/blog/shcho-take-stalyj-rozvytok-pidpriemstva/>
5. Дідашко Ю.І. Впровадження фінансово-економічних інструментів управління сталим розвитком підприємства. *Економіка та держава*. 2023. № 10. С. 23–27.